



Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Ny landsformand	side	2
Han gav afkald	side	3
Salomon J. Frifelt: Per Sliders historier	side	4
Hovedbestyrelsesmødet	side	7
Gørding Møllegård	side	9
Dansk bondehistorie i 6-7 slægtsled ...	side	12
Om at gemme	side	14
Nyt fra kredsene	side	15
Julehjertet	side	16

Tidsskrift for
Dansk Slægtsgaardsforening

december 2006/januar 2007

Nr. 385 - 63. årgang



*Dansk Slægtsgaardsforenings nye og afgående landsformand
– Peder Mouritsen og Carl Martin Christensen.*

SLÆGTSGÅRDEN

LÆR AF FORTIDEN - LEV I NUTIDEN - VIRK FOR FREMTIDEN



Stiftet 5. juli 1941

www.slaegtsgaardsforeningen.dk

Kasserer og sekretær:

Inger M. Hansen, Svalevej 13, 4440 Mørkøv, tlf. 59 27 59 77.
E-mail: imhan@post.tele.dk

Ejendomsrådgiver:

Michael Munthe Fog,
Ingemannsvej 61, 4200 Slagelse,
tlf. 59 21 18 80, fax 59 21 18 10

Hovedbestyrelsen:

Formand:

Peder Mouritsen
»Sædding Storgård«
Kvongvej 40,
Sædding, 6830, Nr. Nebel
tlf. 75 28 73 21

Næstformand:

Karen Jacobsen
Melbyvej 3
5610 Assens, tlf. 64 71 23 60
(Formand: Fynskreds)

Jens Brogaard Jensen

»Maglehøjgård«
Hammerbakke 3
4050 Skibby, tlf. 47 52 99 18
(Formand: Nordsjællandskreds)

Mogens Frigaard,

»Frigård«, Ypernemøllevej 10,
Nyker, 3700 Rønne,
tlf. 56 96 30 02
(Formand: Bornholmskreds)

Vagn Juel Jørgensen,

»Grønlandsgården«,
Øllelosevej 4, Flakkebjerg,
4261 Dalmose
tlf. 58 18 61 11
(Formand: Vestsjællandskreds)

Ole Krogh Jensen

»Kroghbrogård«,
Holmevej 89, Brandelev,
4700 Næstved
Tlf.: 55 54 00 56
(Formand: Sjælland Syd)

Mogens Høge Hansen

»Hjørnegård«, Lundbyvej 25, Ønslev
4863 Eskilstrup,
tlf. 54 45 46 25

Jens Peter Skov Jensen,

»Hobygaard«, Hobyvej 37
4983 Dannemare
tlf./fax 54 94 41 63
(Formand: Lolland/Falster kreds)

Carl Martin Christensen,

»Kaaregaard«, Badstrupvej 39,
Badstrup, 5485 Skamby,
tlf./fax 64 85 11 74

Elise Jensen,

»Højtoftgård«, Gammelbyvej 40,
Fjelstrup
6100 Haderslev, tlf. 74 56 63 16
(Formand: Haderslevkreds)

Chr. A. Krog

Majbøllevej 27,
6470 Sydals,
tlf. 74 41 53 12
(Formand: Det sydlige Sønderjylland)

Jens Ulrik Tarpgaard

»Tarpgård«, Tarpvej 13, Vedersø
6990 Ulfborg,
tlf.: 97 33 13 83.
(Formand: Ringkøbing Amt)

Grethe Plagborg,

Mejerigården 28 S
7200 Grindsted,
tlf. 75 32 04 12
(Formand: Ribe Amt)

Esben Oddershede,

»Søgaard«, Søgård Mark 6, Nors
7700 Thisted
tlf. 97981997

Anne Lis Ladefoged

»Ingvorstrup Hovedgård«
Ingvorstrupvej 7, Revn
8500 Grenå,
tlf.: 86 30 17 77
(Formand: Århus Amt
og Arkivudvalget)

Jørgen F. Schmidt,

»Bondeseje«
Randersvej 181, Lime
8544 Mørke
tlf. 86 97 47 69

Niels Christian Jørgensen

Årupvej 29,
8722 Hedensted,
tlf.: 75 89 27 11
(Formand: Vejle Amt)

Jens Skytte,

»Aldrupgaard«
Aldrupvej 3, 8860 Ulstrup
tlf. 86 46 35 14, fax 86 46 45 21
(Formand: Midtjysk kreds)

A.C. Winther Hansen,

»Trillbakkegård«,
Korsbjergvej 3, Grydsted,
9240 Nibe,
tlf./fax 98 35 16 03
(Formand: Himmerlandskreds)

Frants Wetche

»Hvanstrup«
Hornumvej 105
9640 Farsø, tlf. 98 66 32 17

Kræn Hjortlund

»Vanggård«
Vanggårdsvej 25, Stenum
9700 Brønderslev
tlf. 98 83 80 08
(Formand: Vendsysselkreds)

Ny landsformand

I dette efterår har Dansk Slægtsgårdsforening skiftet landsformand, idet Carl Martin Christensen, Kåregård på Nordfyn er trådt tilbage efter 19 år på posten.



Ny landsformand blev den hidtidige næstformand, Peder Mouritsen, Sædding Storgård ved Nr. Nebel.

Peter Mouritsen er en moderne landmand, der under Sædding Storgård driver 600 ha, producerer årligt 2.800.000 kg mælk, 8-9.000 slagtesvin, 25.000 htk. kartofler til fabrik og 350 tyre og udsætterkøer.

Peter Mouritsen gård, Sædding Storgård, er en meget gammel slægtsgård. Hans 14xtipoldefar, Jens Barfoed, er den første kendte ejer af gården, og han besad den i midten af 1400-tallet. (Sædding Storgård var omtalt i Slægtsgården nr. 384.)

I modsætning til Dansk slægtsgårdsforenings tidligere landsformænd, der alle havde et landspolitisk engagement, så er Peder Mouritsen udgangspunkt landbrugets organisationer. Han er formand for Landsforeningen af Dansk Mælkeproducenter og i bestyrelsen for Det kongelige Danske Landhusholdningsselskab.

Peder Mouridsen siger, at godt nok er han medlem af landboforeningen, men han mener, at landboforeningerne bør være noget for de op til 10.000 landmænd, der har produktionen, og ikke for de mange, som stadig lever på deres gård, men hvor produktionen ikke betyder noget særligt.

Som formand for Slægtsgårdsforeningen og som kollega har Peder Mouritsen respekt for de familier, der er kommet og vil komme i klemme p.g.a. byernes vækst og de store industriarealer som etableres i afstand fra byerne. Store vejanlæg kræver også sine ofre, men man må også se fornuftigt på linieføringerne. I mange tilfælde er der stadig en gård tilbage. Jorden er der, bygningerne bliver fornyet, og man får en sikker fremtid. Tænk blot på de rigtig gamle slægtsgårde, hvor mange af dem har bygninger, der går tilbage til første generation!

Peter Mouritsen er det fremtidige landbrugs mand. Han har skabt et stort moderne landbrug, men er også klar over, at han er et slægtled, før næste generation.

OGN

Slægtsgårdsarkivet:

Landbrugsmuseet,
Gl. Estrup, Randersvej 4,
8963 Auning,
tlf. 86 48 48 16, fax 86 48 41 82
E-mail:
arkiv@slaegtsgaardsforeningen.dk
Åbningstid: onsdag kl. 11-15.

Der er gratis adgang til arkivet, hvis man siger i porten, at man skal på arkivet.

Arkivarer:
Ejgil Overby, »Klausholm«,
Ansvej 12, 8620 Kjellerup,
tlf. 86 88 62 66

Helge Sørensen,
Enghavevej 6, Årslev
8900 Randers
tlf. 86 49 13 40

Redaktion:

Ole G. Nielsen
Mølletoftgård,
Skælskør Landevej 83, Lundforlund,
4200 Slagelse.
Tlf./Fax 58 58 40 16.
OleGN@mail.tele.dk

Nr. 385 udkommer omkring den 20. februar 2007. Stof til dette nummer skal være hos redaktøren inden den 1. februar 2007.

Eftertryk tilladt med kildeangivelse.

Tryk: PRINFOMEGA
Østerbro 4
4200 Slagelse
Tlf. 58 55 00 33
info@o-mega.dk

Han gav afkald



*Af provst Gynter Meede,
Nykøbing F.*

”Han, som havde Guds skikkelse, regnede det ikke for et rov at være lige med Gud, men gav afkald på det, tog en tjeners skikkelse på og blev menneske lig.” (Fil. 2,6-7.)

Livet i verden går videre på trods af terroristernes hærgen. Tiden skrider ubønhørligt frem, og årets udgang følger sig smukt ind i den livscyklus, vi alle er en del af. Når året går på hæld, skal vi i den kristne menighed traditionen tro igen høre og glædes over budskabet om vor Herre Jesu Kristi fødsel. Advents- og juletiden, forberedelsens og festens tid for Herrens komme er over os, og naturligvis mærker og markerer vi det



I en af vore adventssalmer synger vi: ”Herren kommer, Gud med os.” Det er det glade budskab, der møder os igen og igen. Herren kommer, Gud med os. Det er den virkelighed, der bliver os givet at leve i. Forud for og gemt i dette for os så velkendte og dog glædelige budskab står det, som apostelen Pauls skriver i sit brev til menigheden i Filippi: ”Han gav afkald.”

Vi får altså at vide, at den Herre, hvis komme vi forbereder os på og fejrer, er en Herre, som gav afkald og tog en tjeners skikkelse på og blev mennesker lig.

I en adventssalme synger vi:

*Nu kom der bud fra englekor,
at Gud herved vil stige,
hans Søn, som i det høje bor
og ejer ærens rige,
han sig vort kød vil tage på
og blandt os gå,
det nyt er uden lige.*

Jesus Kristus, Guds Søn gav altså afkald for vor frelses skyld.

For at vi skulle høre et glædeligt budskab, blev Han mennesker lig og talte Guds ord på menneskers sprog.

For at vi skulle komme til Ham, kom Han til os.

For at vi skulle blive rige, blev han fattig.

For at vi kunne have fællesskab med Ham, gjorde Han fælles sag med os.

For at vi ikke skulle fortabes, fortabte Han sig i synden, og bar den for os.

Han, der er Herre, blev tjener for at give os alt dette.

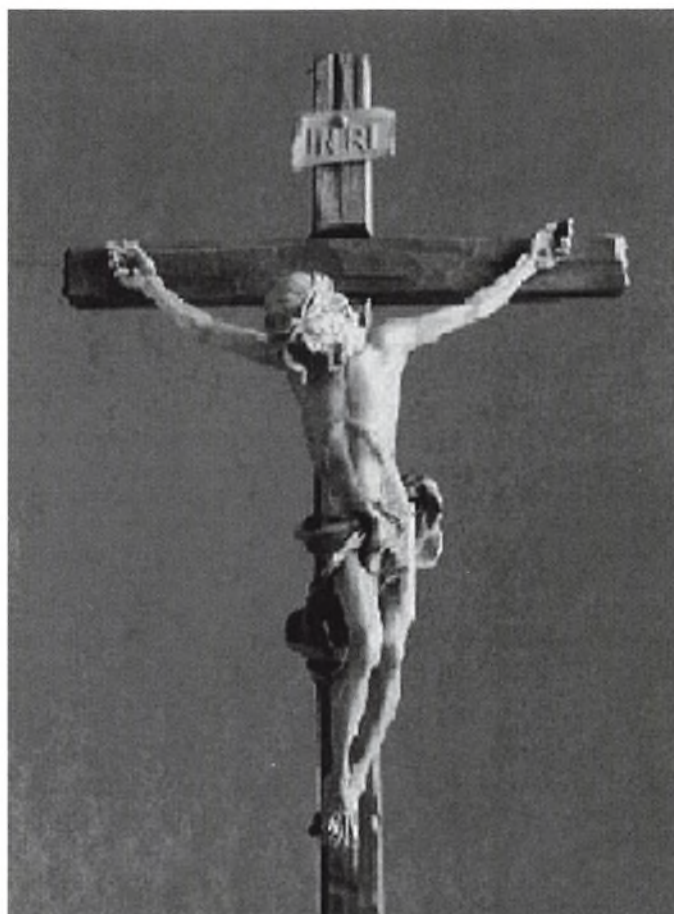
Det nye er uden lige!

Og det er evangeliet. Julens, påskens og pinsens glædelige budskab. For at bringe os et glædeligt budskab og give os del i budskabets virkelighed sendte Gud sin søn til jorden.

Nu er det så op til os hver især at lade budskabet lyse op i vort sind, så vi kan gå adventstiden og juletiden i møde i taknemmelighed over, at Han gav afkald, for at vi skal have barnekår og evigt liv hos Gud.

Apostelen Paulus har så inderligt ret, når han i sit brev til Korinterne siger: ”Det gamle er forbi, se noget nyt er blevet til.”

Glædelig jul og godt nytår.



Salomon J. Frifelt: Per Sliders historier

*Helge Sørensen,
Dansk Slægtsgårdsarkiv
har i forfatteren Salomon J. Frifelts
arkiv fundet to julehistorier,
som bringes i den originale
skrivemåde.*

Om mæ og Maren og Mads

En historie! – Skal a fortælle en historie?

Ja, se, lille folkens, sådan lige på en studs at lave en historie, det er nu ett så lige en sag, som han sa, manden, da han skulle ligge krum - , for a ka desværre ett give en historie liså gesvindt, som Stauning ka gøre en ny lov.

Men nu vi er kommen sammen til julegilde for at slutre lidt og sådan, så skal a alligevel fortælle jer en lille sandfærdig historie om, hvordan en dyb kartoffelkule og en gal ronnevædder hjalp mæ og Maren sammen til ægtestand – hvis I da ellers vil tage til takke og la være at grine ad mig, for så bliver a fjale.

Ja se, mæ og Maren, vi var altså kærestefolk – det blev vi såmænd en juleaften, men det er nu en helt historie for sig -

Nå, vi havde altså sådan gået og kærestes lidt, og nu syntes a, te vi passende kunne ta og gifte os. Ja vist så, a sa lisom pigen: gid a var vel gift, for nu har a fået nok af kærligheden. Barest min hjerte Maren havde været af samme trosbenedelse, men det var nu knap nok, for hun ville nok giftes, men ett sådan li med jet. Hun ville først tjene sig en god årsløn mere til hjælp til udstyr, sa hun. Og det kunne jo være meget fornuftigt.

Men a gik her mutters alljen og hersede med det bette hede-
sted, a havde købt mig, og det var nu ett bare ene plaser med
tevand på sengen og den slags.

Ja vist så Maren, du var grumme flink til at se ud til mig, så snart du havde stunder, det skal nok sæde. Og det var jo en lyksalighed, så længe det stod på. Men snakkede a om bryllup så bareste en lille smule, så enten drillede du mig eller også surmulede du, og så var den dag spoleret. Og når du så gik din vej var ett lisom solen gik bag en tyk blåne.

Det bedste selskab a ellers havde derude i min jenlehed, det var såmænd en præmievædder, rigtig en gammel arrig støder, liså vruppen og vanskelig i omgængelse som nu selvste fru minister Nina Bang. Han havde samme opfattelse som Kommunisterne og den bette mand Lyngsil, te det bare gjaldt om at omstøde det mest mulige af den verdensordning, han kunne nå at nikke skaller. Og en gruelig hård pandebrask havde han, det fik a endda af og til at mærke. A var tit gal på det gamle spøgelse. Ja, og så blev det endda ham, der hjalp mig at omvende min hjerte Maren.

Jo, nu kommer det.

Det va en dag der hen omkring Mikkeldagstid. A ventede besøg af min hjerte Maren og syntes a ville gå hende lidt i møde – Jo sådan brugte kærestefolk i min tid, men det er kanske gået af mode nu? –

Nå, a gik så i mine egne tanker – eller rettere a stod og kikkede ned i en dyb kartoffelkule, a lige havde fået gravet ved siden af gangstien, og enten a nu stod og tænkte på dig, hjerte Maren, eller på om nu åsse mine kartofler ku fylde den store kule, det er gået mig af minde.

A fik åsse en lidt akavet slutning på det, for lige med jet fik a sådan en sinkadus lige på gävlen, så a skuede stjerner både for og bag og havde en fornemmelse lisom a for lukt ud i verdensrummet som en kvinde med ild i halen.

Da a fandt mig selv igen, lå a nede på bunden af kartoffelkulen og rodede i en sølle forfatning. Min kasket lå i et hjørne, mine træsko i et andet, og min pibe i endnu flere afdelinger end a selv. Og det var vist ett fri for, te a satte en lille trumf eller to på, da a først havde fået en mundfuld grus og en løs tand spyttet ud.

Ja, naturligvis var det vædderen, det asen, der havde slået sig løs og var kommen bag på mig. Han stod og kikkede gult ned til mig og sa bææ-æh på så uforskammet en skadefromåde, så a blev helt desperat og hev begge mine træsko efter udyret. Den ene gik uden om. Den anden ramte lige præcis en stor kampesten, så den flækkede midt over, ja træsken altså da. –

Mads Vædder vendte bagen til og bare dikkede lidt med halen, inden han gik hen og gav sig til at æde.



A skulle så til at prøve at komme op, og det var slet ikke så let, for kulen var urimelig dyb.

Når a stod helt oppe på mine tånejle, kunne a lige nå at kikke ovenfor. Og det første a fik øje på var såmænd min hjerte Maren, der kom gående bare et lille stykke henne.

Men liså gelik som mig havde Mads åsse fået kik på hende og begyndte straks at krumme nakken og de andre forberedelser til angreb.

Hu – u! hjælp! Hjælp Per, hvor er du?

Ja, såen råbte du, Maren

Og a råbte: "Her lille Maren, her er a! stræb og spring her ned."

Og du sprang lige ned i favnen på mig, ja begribeligvis.

Så kunne vædderen stå ovenfor og sparke i gruset.

Nå, a måtte jo så forklare, hvorfor a sad hernede og kukkelurede. Og vi havde jo da åsse et og andet af en anden slags at snakke om, sådan som kærestefolk har, når de er sammen i enrum. Det forstår sig.

Men selv kærestefolk ka jo da i længden blive ked af at stå og kysse nede i en dyb kartoffelkule.

Tror i det ett – Så skulle i bare ta og prøve. A skal love jer, der skal nok komme en tid, da i vil op igen. –

Den kom åsse for os, for omsider siger Maren: "åh lille Per, kravl nu op og jag det grimme dyr væk og hjælp så mig op bagefter."

Men så farer der en skarnsstreg i mig, og a siger: "Ja, hvis vi kan holde bryllup nu til november, så skal a jage Mads væk og hjælpe dig op, ellers –"

Først bad Maren pænt for sig – ja, du gjorde. Og det var skam slemt nok at stå for – siden skældte du ud og til sidst tav du helt stille, så bare på mig – sådan rigtig dybsens bedrøvet og ædendes gal lisom på et teater, så det ordentlig krøb i mig. Det var lige ved at blive min fiasko, og a wa lige ved at gi mig øwer og be om godt vejr igen, hvis bare det kunne formilde.

Men så lige i samme go lag gir det et gysseligt vræl et steds i verdensrummet over vore hoveder. Og i det er det lisom i en af Ægyptens 10 plager, te himlen formørkedes. Men her varet så sandelig ett græshopper. Det var derimod en degn til 10? lispund, der kom svævende ned over omtrent lisom en juleengel på et julekort. –

Men a ville nu ligodt hellere ha en engel i hovedet end en degn, for hille den gloende istap såen et kvask det ga, da han landede på ryggen af mig.

"Undskyld" siger a, da vi endelig har fået os samlet sammen og fornemmet til de mest ømme steder. "Med forlov hr. Sørensen, hvad for en planet kommer de nedstyrtendes fra?"

"Åh", sir han, " jeg var bare ude at gå en tur, så fik jeg øje på dette her hul og ville kigge ned, og så var der en vædder eller en gal tyr eller åsse en af disse her nymosens spidsgranater, der traf mig og stødte mig her ned. Men hvad bestiller i her?"

"Jo se" forklarer vi, " vi står lige og er ved at bestemme, hvornår vi skal ha bryllup, mæ og Maren jo. Nu har vi degnen, havde vi bare åsse haft præsten, kunne vi jo næsten ha fået det ordnet med det samme".

"Ja, da er han ikke langt borte", siger så degnen, "for vi fulgtes ad. Blot ett det gale spektakel overfalder og spolerer ham helt". –

Nå da, a kravler igen op på tånejlene og kigger ud i verden. Og degnen stamper op på min søndagskasket for at se med. Det var åsse nok værd at strække hals for. Ja, for lidt henne på agrene, der dansede Mads og pastoren polsk, så det knøg efter.

Mads krummede hals og gik på med gevalt, og pastoren brugte sin paraply, alt hvad han orkede, men det var tydeligvis Mads, der havde overtaget.

"Hr. pastor, hr. pastor", råbte degnen og trampede løs på min hat, "skynd Dem, red Dem, kom ned til os!"

Det varede lidt, før den betrængte mand blev klar over, hvorfra stemmen kom. Jo, han var vel vant til at vente hjælpen ovenfra, men her kom det altså fra neden.

Men da det gik op for ham, var han heller ikke sen til at følge anvisningen. Bevares, hvor han sprang, sikke skridt, sikke spring.

Men Mads sprang endnu stærkere. Med stive ben og stive øjne for han frem og lige hen foran vort tilflugtsted skød han sig selv af som en kanonkugle, og han skød plet, så det battede i bund.

Kom degnen dumpende, så kom præsten knygende. Det var et rent held for mæ og Maren, te vi havde degnen dernede til at ta skraldet af.

Så kommer der igen et kapitel med roden omkring nede på bunden og jammerklage og spørgen og svaren, men det springer vi over.

Omsider siger præsten: "ja, nu foreslår jeg, te De min gode Per kravler op til utysket eller også vi hænger rød lygte ud, for jeg synes ikke her er plads til ret mange flere".

Ja, siger a, lige så snart vi har fået det bryllup bestemt. Skal vi så sige i dag om fire uger, lille Maren?

Og Maren, den søde sjæl, stod og var helt vandøjet af at le, så hun bare kunne nikke, men det gjorde hun åsse to gange.

Ja, du gjorde!

Og så kravlede jeg op og fik Mads gennet til side. Men a kunne ett næne at tærse ham, for han havde alligevel givet mig en god hjælp.

Men a fik de andre hjulpet op. Maren blev ved med at klukle indvendig af morskab. Men gejstligheden ømmede sig slemt, og a hørte siden fortælle, at den første uges tid derefter lå både præst og degn helst på maven, når de sov. Og det skal vist nok sæde, så vidt a kunne mærke på mig selv.

Men næste søndag blev der lyst fra prædikestolen for Maren og Per Slider

Jens og Anna Jensens Fond

Dansk Slægtsgårdsforening administrerer Jens og Anna Jensens Fond, der uddeler rejselegater til unge, der vil uddanne sig i teoretisk eller praktisk landbrug i udlandet.

Legatportioner på 5.000 og 10.000 kr. uddeles til ansøgere, der for at komme i betragtning, er i udlandet mindst 6 eller 8 måneder.

Ansøgning sendes til: Carl Martin Christensen, Kåregård,
Badstrupvej 39, 5485 Skamby.

Bogstavkrig og Vælling med Rosiner i

Det er endda en svær skjøn Tid, de her søgne Juledage, saadn saa fredsommeligt i alle Maader.

Aviserne er fulde af bare Julenisser og Kærestehistorier. Næsten slet ett Politik eller "Afsløringer"! Det er dejligt saa længe det varer.

Og Rigsdagsmændene la'r Søslanger og Bændelorme være det, de er, og er i Stedet for rejst hjem til Gaasestegen og Julegrøden – Bare de ville blive der en god Stund! Sikke da en Lin og Besparelse for os Skatteydere!

De eneste, der ett har'et godt i denne rare Juletid, det er vist de store bogstaver; for dem vil Minister Appel partu ha udryddet.

Jo, for nu har de faaet Has paa en hel masse Rotter derovre i Kjøbenhavn, og saa er'et vist Ministerens Mening, te Rottekrigen skal fortsætte som en Bogstavkrig – saadn i pædagogisk, socialistisk, grundtvigiansk Aand – hvor det gælder om, at gi de store Bogstaver samme Omgang, som Rotterne fik, hvis ellers da Ministeren og Pædagogerne ka faa Held til'et.



Ja, det forstaar sig: en ka jo ett saadn direkte forgi Bogstaverne med Stryknin og Rottekrudt; men derimod dem, der bruger store Bogstaver; og det er vist nok aasse det, der er Meningen!

Jo, for de store Begyndelsesbogstaver skal nok være til en Masse Bryderi og Besvær for en hel del Lærere. Hverken de selv eller djer Skolebørn ka hitte ud af, te naar de f. Eks. Skriver "Gift" med stort "G", saa er'et noget for Rotter, men naar de skriver "gift" med smaata, saa er'et noget, som alle unge Piger ønsker at blive, altsaa noget med Bryllup og Svigermor og den Slags.

Men naturligvis ka det jo blive en stor, stor Lettelse og Besparelse af Blæk og Papir, naar en bare ka skrive smaata "gift", hvad enten det er Rotter eller kær' Svigermor, én har i Tankerne.

Ja, begribeligvis vil Pædagogerne ha' de store Begyndelsesbogstaver afskaffet. Det gælder jo om først og fremmest, te de søde Børn ka faa det saa let og behageligt som muligt og

ett anstreng sig for meget med Lektier og Lærdom, det er upædagogisk. I Stedet for at lære de unyttige Navneord i det danske Sprog, saa ku der maaske indføres et par andre moderne og mere vigtige Skolefag? F. Eks. Mesopotamisk eller aasse den nymodens Zoologi, som Rode og Borgbjerg har indført til Tidsfordriv i Rigsdagen. – Jo, der er skam Fag nok, der er mere morsomme og moderne end at lære at skrive Dansk!

Og endnu mere vigtigt er'et, te Lærerne tjener djer Løn og Pension med de mindst mulige Anstrengelser. Og da de store Begyndelsesbogstaver efter baade Hr. Appels og andre Pædagogers Mening overstger baade Lærernes og Børnernes Kræfter, ja, saa skal de altsaa udryddes – lisom Rotterne i Kjøbenhavn.

Men da som bekendt Procentregning, Decimalbrøk, historiske Aarstal, geografiske Navne og lignende aasse ka volde Vanskeligheder at indprente Børn – ja, saa skal vi selvfølgelig aasse snart ha alt det Stads udryddet. Det er da saa klart som Blæk og Blanksværte! Skal det ene smides væk, fordi det volder Børnene og de vise Pædagoger for meget Hovedbrud, saa skal det andet selvfølgelig samme vej.

Sikken Mængde taknemmelige Vælgere Hr. Appel kan bjærge sig ved den Slags vise Reformere! Men det er kanske aasse Meningen?

Jo, for der er altid to Meninger ved en Ministertale – lisom der er to Ender ved en Hundehale (naar den da hugges af tæt ved Rumpen, for ellers bliver der tre Ender) –

Hvad siger Du, Maren? Er'et Synd at hugge Halen af en bette Vovhund. Ja, saamænd. A har da heller ett tænkt paa at lave den Slags Skarnsstreger – men det er ellers i Socialismens og Pædagogikkens Aand, den, der nu vil ha de store Bogstaver afskaffet.

Ja, alting skal jævnes ud og være eens. Ingen Ting maa rage op, hverken store Mænd, store Bogstaver eller Hundehaler med Krølle paa. Lige smaata og godt og fagforenings-tyraniseret skal det være alt sammen.

Naar de store Begyndelsesbogstaver kommer væk, saa tykkes a næsten te en Avis eller en Side i en Bog kommer til at ligne et Fad Byggryns-Vælling – Jo, alle Grynene eller Bogstaverne er ligedan og lige stor og ligger og flyder i en Vælling. Og a har aldrig været ret meget ude om Vælling! Men kommer Maren bare Rosiner i, saa hjælper det jo straks svært paa Appetitten. – Og se, hvad Rosiner er i Vælling, det er de store Bogstaver i Skriftsproget.

Og uden de store Begyndelsesbogstaver vil det heller ett altid blive saa let at hitte Meningen.

Her i Avisen staar nu en rigtig gemen politisk Sladrehistorie. Og i Slutningen staar der, te "Borgbjerg er Kilden". Det lyder jo meget troværdigt. Men se, hvis de store Bogstaver var forbudt, saa der stod te "Borgbjerg var kilden", hvad sku en saa tro?

Og selv om nu aasse Minister Appel, Pædagogerne og Skolebørnene afskaffer de store Bogstaver; men andre Godtfolk bliver med at bruge dem – for der er jo aasse andre en Skolelærere og –Børn, der skriver og læser! –hvad saa?

Ja, saa bliver de sagtens nødt til at velsigne os med nogle Titusinde nye Tjenestemænd, der skal rundt og kontrollere Folk djer med Metermaal og Tjærekost. Ka Bogstaverne ett staa for Maalet, saa Tjærekosten paa!

Det mest grundige og radikale – og Minister Appel har jo en bette Skavank for det "radikale" – det var selvfølgelig at fortsætte Rottekrigen prøvede Fremgangsmaade og udlægge Rottekrudt og Stryknin for alle dem, der fordrister sig til at bruge de forbudte Skriftegn.

Og sku det blive Resultatet af Finansudvalgets Overvejelser, da ser'et trist ud for mig, for a vil standhaftigen blive ved at bruge de store Bogstaver, lisom a altid vil blive ved at stave mit ærlige Navn Per Slider.

Hovedbestyrelsesmødet

Det halvårslige hovedbestyrelsesmøde blev afholdt den 26. oktober i Dansk Landbrugsmuseums mødelokale på Gammel Estrup.

Efter landsformand **Carl Martin Christensens** velkomst havde han nogle meddelelser. Bl. a. en henvendelse fra et medlem, der har vendt foreningen ryggen p.g.a. formandens bemærkninger om Arla i sin beretning.

Om Jens og Anna Jensens Fond fortalte formanden, at der er udbetalt 13 legater. 12 legater på 5.000 kr. og 1 legat på 3.000 kr. et sidste blev mindre, da der kun var søgt om dette beløb.

Renter er ikke, hvad renter har givet, og det koster 20.000 kr. at administrere fonden (bankgebyr og revision), hvilket er relativt meget i forhold til fondets udbetalinger.

Bestyrelsen for Jens og Anna Jens Fond er forude Carl Martin Christensen, Hans Peter Madsen, tidligere formand for Fynskredsen og borgmester i Nordfynskommune Bent Dysemark. Sidstnævnte er udpeget af den daværende Jordbrugskommission.

Hovedbestyrelsen støtter og Carl Martin Christensen og Hans Peter Madsen bliver siddende, og man støtter legatbestyrelsens ønske om at bruge af hovedstolen.

Formanden omtalte årets rejse til Estland og Letland, og sagde at det var en ren succes. Turens beskedne overskud til tilfaldet Malkekonekontoen.

Inger M. Hansen – kasserer og sekretær – fremlagde regnskabet og budgettet, og begge dele blev taget til efterretning. Der var en kort drøftelse om pensionistpriser. Men når man ser på medlemssammensætningen så er prisen pensionistpris. Men det er også et husstandsmedlemskab.

Fra **Slægtsgårdsarkivet** oplyste udvalgsformanden Anne Lis Ladefoged, at arkivet har været godt besøgt og benyttet.

Arkivet er i kontakt med hele verden, idet der jævnligt kommer forespørgsler på mailen, så arkivet er for længst erkendt globaliseringen.

Arkivudvalgets har taget hånd om malkekoneprojektet, at få opstillet en legemsstor stenfigur af en malkekone på pladsen foran Dansk Landbrugsmuseum. Når nyt budget foreligger fra stenhugger Jacob Vestergaard, vil der blive truffet endelig beslutning, men vi har modtaget større beløb fra Mejeriforeningen, Foreningen af Jyske Landboforeninger, Nordeas Danmarksfond, Sparekassen Vestsalling og fra enkelte private. Der er 110.000 kr. på malkekonekontoen.

Fra **bladudvalget** blev det oplyst, at det hele er i sin vante gænge, men trykkeriet har varslet en ublu prisstigning, og der tages en tilbudsrunde.

Derefter drøftedes de kommende **slægtsgårdsrejse**, som bliver til Ålandsøerne. (Se bagsiden).

Og for 2008 har man planer om Slovenien.

Man var nu kommet til det punkt på dagsordenen, hvor der stod **valg af landsformand**.

Carl Martin Christensen har bebudet sin afgang, og til formand blev foreslået foreningens hidtidige næstformand Peder Mouritsen. Da der ikke blev bragt andre forslag frem, var Peder Mouritsen valgt.

Carl Martin Christensen sagde at hans 19 år som landsformand har været interessante. Der er kommet mange henvendelser og han har truffet mange spændende mennesker og ikke mindst har han læst landet at kende på en anderledes måde.

Peter Mouritsen takkede for valget og tilliden, og sagde at han ville gøre sit bedste.

Hovedbestyrelsen ved mødet den 26. oktober 2006. Forrest den nye landsformand, Peder Mouritsen. På hans højre side står Karen Jacobsen - nyvalgt næstformand, og på hans venstre side, Inger M. Hansen - foreningens kasserer og sekretær.



Elise Jensen takkede på hovedbestyrelsens vegne den afgående formand og sagde:

"Carl Martin Christensen blev valgt til formand på hovedbestyrelsesmødet 20. oktober 1987 i Vingsted..

Du har været foreningen en god formand. imødekommende, synlig og opmærksom overfor alle.

Du har ført traditioner videre og bragt nye til.

Årsmøderne er årets højdepunkt, mange fremmødte, en hyggelig atmosfære med din rolige og venlige ledelse, og hvor du har været med til at indføre slægtsgårdsdiplom til de værter, som vi besøger på årsmødeudflugten, og hvert sted får du takket på din specielle måde.

I begyndelsen af 1990'erne fik du tilknyttet den første ejendomskonsulent til foreningen.

Det havde man haft tidligere

Slægtsgårdsarkivet blev flyttet fra Ringsted til Dansk Landbrugsmuseum på Gammel Estrup. Det var din forudseenhed, at beslutningen blev truffet i rette tid.

Alle medlemmer har glæde af slægtsgårdsbladet, hvor du hver gang sender en hilsen og giver ord med om tiden vi lever, hvilket er med til at medlemmerne kender dig.

Bladet har en god form, men redaktøren har du arvet.

Hovedbestyrelsesmedlemmer bliver skiftet ud gennem årene, og det var en hel andet hovedbestyrelse, der valgte dig i 1987. Der er og har været mange markante folk i hovedbestyrelsen, men du har altid givet plads til debat og alt er foregået i en reel og god atmosfære.

Tid er aldrig noget man taler om, måske har du det som Benny Andersen, der aldrig har set den. Du kommer gerne og gladelig rundt til lokalforeningerne, hvis de inviterer dig.

Fra vor protokol hjemme i Haderslevkredsen vil jeg citere følgende: "5. marts 1981. Dagens taler Carl Martin Christensen, Kåregård, Badstrup. Dagens taler indledte med, at foreningen er en kulturel og ingen faglig organisation. Foredraget var om landbrugets situation med efterfølgende mange spørgsmål, som blev besvaret og kommenteret på en ganske glimrende måde af taleren, som forsøgte at drage meget sagligt ud af alle disse kommentarer, hvilket tyder på, at denne mand ad åre bliver en dreven politiker."

Der er to personer, der har stået dig bi i alle disse år. Kate har givet dig plads til arbejdet for slægtsgårdsforeningen og taget med dig. Når lejlighed bød sig, og var til stede på en god måde. Hils hende – og sig tak.

Og så er der Inger, som har klaret al det praktiske for dig, så der altid har været system i det hele.

Jo, du har været heldig med disse tro kvinder ved din side. Rigtig mange tak for din indsats for slægtsgårdsforeningen."

Efter formandsvalget overtog Peder Mouritsen ledelsen af mødet, hvis næste punkt var valg af næstformand. Her blev foreslået Karen Jacobsen, som dermed var valgt.

Om forretningsudvalget sagde Peder Mouritsen, at bladudvalget gennem mange år havde fungeret som forretningsudvalg. Der er noget, som han gerne vi se på i vedtægterne, og derfor foreslog han at forretningsudvalgets tredje medlem blev Elise Jensen. De to første er formand og næstformand. Og forretningsudvalget er også bladudvalg. Til vintermødet vil man drøfte vedtægterne, og så kan eventuelle ændringer være klar til årsmødet.

Til arkivudvalget genvalgtes Anne Lis Ladefoged og Jens Skytte, mens Jørgen F. Schmidt og Esben Oddershede nyvalgte.

Om det kommende årsmøde fortalte Vagn Juel Jørgensen, at det afholdes i dagene 2. og 3. juni 2007 omkring Skælskør. Selve generalforsamlingen, årsmødefesten og overnatning-

gerne er henlagt til Kobæk Conferencecenter. Vi besøger lørdag formiddag Danmarks Jordbrugsforskning og Høve Valgmenighedskirke. Søndagens program byder på morgenandagt og to slægtsgårdsbesøg.

Årsmødet i 2008 bliver i dagene 31. maj og 1. juni. Ringkøbingkredsen indbyder og Jens Ulrik Tarpgaard, kunne allerede fremlægge et interessant program. Centrum for givenhederne bliver Hotel Vedersø Klit.

Derefter var der kun punktet eventuelt tilbage, og der var intet.

Et muntert indlæg

Hovedbestyrelsen holdt midt på eftermiddagen en pause fra dagsordenen, fordi der var truffet aftale med konsulent Poul Hjorth, Landbo Midtjylland i Viborg, som talte om skatterådgivning og skattestrategi.

Nye medlemmer

Ketty Jensen
Brøderupvej 7 B, Snese, 4733 Tappernøje

Ole Nerup Jensen
Smidstrupvej 55, 4733 Tappernøje

Gårdejere Anna og Poul Nielsen
Rødvigvej 14, Ll. Torøje, 4640 Faxe

Allan Olsen
Katrinedal 4, 4520 Svinninge

Hanne M. Petersen
Vesterport 2 1. th.
4200 Slagelse

Gårdejere Bente Kragh og Gert Christiansen
"Nyborggård"
Randersvej 85, Vissing, 8900 Randers

Gårdejere Ruth og Kurt Koch Pedersen
"Kielstrupgård"
Kielstrupvej 13, 9500 Hobro

Edel Wrang Sørensen Petersen og Hans Peter Petersen
Varnæsvej 709, Bovrup, 6200 Aabenraa

Gårdejer, revisor Jan Moustgaard
Skippingevej 40, 4534 Hørve

Gårdejere Else og Erik Larsen
"Ølstruplund",
Spodsbjergvej 231, Skråbelev, 5900 Rudkøbing

Dorte Jespersen
Engsøvej 39 1, 4230 Skælskør

Anna og Søren Bøystrup
Skærvej Allé 10, 8500 Grenaa

Gørding Møllegård

Af Dagny Christensen, Gørding.

En snes km nord for Ribe ligger landsbyen Gørding. Kirken og landsbyen adskilles af Holsted Å, og i landsbyens østlige udkant ligger den gamle møllegård.

Gården er i tredje generation, og den nuværende familie har moderniseret bygningsmassen.

Her fortæller Dagny Christensen, om slægtens historiske ejendom, som hun har samlet et meget omfattende materiale om:

”Møllegården eller Gørding Mølle, som den hed i mange, mange år, er der skrevet meget om igennem tiderne.

Mine forældre Klara og Søren Bjerregaard Ernstsens købte i 1925 Gørding Møllegård. Min mand, Chr. Christensen og jeg har haft den, og den ejes nu af vor søn Peder Brandt Kristensen og hans Anne-Marie.

Om Gørding Mølle oplyses i bogen Vandmøller i Ribe Amt fra 1944, at møllen sikkert er grundlagt efter 1589, for i dette år overvejede man at lægge en mølle ved Gredstedbro, fordi bønderne i Gørding Herred havde klaget over, at der ingen vandmølle fandtes, hvor de kunne få deres korn malet. Det stemmer også meget godt med, at møllen omtales i et skifte fra 1616. Møllen hørte dengang under Varhogård. I 1654 oplyses at fæsteren på Varhogård skulle have fri maling på Gørding Mølle. Senere kom møllegården sammen med Varhogård til Bramminggård.

I 1683 ejedes Varhogård af Vibeke Rosenkrantz. Da hun den 18. juni 1686 gik konkurs, oplyses, at gården havde fiskeri i åen og en springkiste ved Gørding møllesluse.

Den 3. november 1687 opsiger hun gårdens skattefrihed, og det blev en almindelig bondegård.

Fra Landsarkivet i Viborg har jeg fået kopier af fæstebrevne fra 1710 til 1818, og hvad der derefter er samlet er fra vort lokale arkiv i Gørding.

Gamle protokoller fra mølleriet har også givet oplysninger, og så er Gørding Møllegård beskrevet af mange forskellige”.

Møllegårdens fæstere og ejere

- 1710 Hans Jepsen Ruud, som fæster efter at han har ægtet enken.
 1728 Jens Sørensen Toft fra Ribe.
 1731 Ollof Jensen født i Hvejsel ægter enken.
 1747 Claus Johnsen fra Jedsted Mølle.
 1770 Henrik Wernersen fra Ballum.
 1802 Peder Nielsen Munk.
 1808 Georg Adolf Geising, Munks svoger, ægter enken Maren Wenzel.
 1818 Hans Lorentzen Jacobsen fra Vejen ægter enken Maren Wenzel.
 1824 Hans Lorentzen Jacobsen ægter Karen Thuesen, Gørklint.
 1829 Laust Madsen, Plougstrup ægter enken Karen Thuesen.
 1865 Hans Lorentzen Lauridsen, søn, gift med Maren Hansen, Kjærgård Mølle.
 1875 Jens P. Hansen, Eskelund ægter enken Maren Hansen.
 1884 Jens P. Hansen, som ejer, da gården købes fri.
 1898 Laust Madsen Lauridsen, søn gift med Karen Kirstine Rasmussen.
 1925 Søren Bjerregaard Ernstsens gift med Klara Frydendahl.
 1939 Peder Larsen ægter enken Klara Frydendahl.
 1973 Christian Christensen, svigersøn gift med Dagny Ernstsens.
 1995 Peder Brandt Kristensen, søn gift med Anne-Marie Staal.

Den nyere historie

I 1925, da Søren Bjerregaard Ernstsens overtog Møllegården, var der 5 heste, 24 køer, 1 tyr, 15 ungkreaturer, 40 svin, 10 grise og 6 grisesøer.

Der var 80 tdr. land og af medhjælp var der 1 fodermester, 2 karle og 2 piger.



Gørding Mølle og Møllegård 1916.

*Gørding
Mølle og
Møllegård
efter bran-
den 1930.*



Klara Larsen f. Frydendahl skrev som 90-årig i sine erindringer:

"I Gørding var der rejst ærespørgsmål ved indkørslen til gården. De gæster, som overnattede efter festen, besøgte os dagen efter i Møllegården for at se, hvor vi skulle bo og arbejde i fremtiden. Gården havde en skøn beliggenhed med store træer i haven, der gik ned til åen, og engen og skoven på den anden side åen. I haven var der store gamle frugttræer, og der var nye bede anlagt med roser og små buksbomhække omkring og en stengrotte med mange blomster. Køkkenhaven var midt i gårdspladsen med flagstang i midten og hæk omkring. Der var også frugttræer i hønsegården bag ved kostalden over til laden. Terrænet skråner hele vejen ned til åen.

Stuehuset, der var fra 1865, og bygget sammen med møllebygningen, var 26 m langt med 12 små ruder i alle vinduerne. Der var hyggelige stuer med bjælkeloft, der var god plads overalt.

Den østlige længe i gården var svinestald og to hestestalde. Hele marken ligger øst for gården, ca. 80 tdr. land fra åen til Lourupvej.



Gørding Møllegård efter branden 1930.

Her ønskede vi at skabe et hjem for vore børn, et lykkeligt hjem i harmoni med det bedste i os selv. I håb om, at arbejdet måtte lykkes og give os glæde i fremtiden.

Der var opgaver nok for os at begynde på. Først at få marken i god drift. Den trængte til mergling. Staldene skulle indrettes til større omsætning af svin. I kostalden skulle ydelsen også sættes op. Der var kalvekastning i besætningen, og det gav jo for få kalve, så der skulle købes kvier og køer ind for at forny besætningen.

Heste var trækraft dengang. Der var seks arbejdsheste og en lettere hest til kørebrug for jumpen. Når vi skulle i byen var cyklen det almindeligste befordringsmiddel. Der var en ekstra stald til handelsheste. I den bygning, hvor hestestalden var, var der fra seletøjsrummet indgang til et stort værelse til fire karle, og der var et vaskefad på stativ i hestestalden. Det var forhold, vi måtte forbedre. Det blev til et værelse til fodermesteren og et værelse til to karle og et vaskefad til hver i gangen samt vandhane og afløb.

Vand fik vi fra en hævert og en brønd i kostalden med elpumpe og en vandbeholder. Derfra var der forsyning, det løb selv ned til hele gården også til stuehuset. En beholder i bryggerset til husholdningen og en på loftet til bad og toilet ved soveværelset i den sydlige ende af stuehuset.

Stuehuset, der var fra 1865, var sammenbygget med den gamle vandmøllebygning, hvor der lavedes jævnstrøm, som blev leveret til Gørding stationsby og nærmeste opland. Elværket var solgt fra gården i 1919 med stemmeværk og mølleri til Gørding Elektricitetsværk. Nu lavede man stadigvæk elektricitet ved hjælp af vandkraften, og der blev nu yderligere opstillet motorer til olie. Det blev passet af en bestyrer, som boede i øverste etage i møllebygningen. Han passede også mølleriets. De landmænd, som ikke selv havde kværn, kørte til mølle her. Vort korn fra gården blev også malet her".

Lørdag, den 20. oktober 1930 opstod der brand i møllen midt om natten. Ilden opstod i en automatisk "celle-skifter" til de store akkumulatører i stueetagen. Bestyrer Laurits Jepsen og hans kone, som boede i øverste etage, kom selv ned, men mistede alt. De havde kun det tøj, de havde på. Da der var fare for stuehuset, som var bygget sammen med møllen, blev alt ryddet ud. Mølleriets elværket var brændt.

Vandmøllen kom i gang igen, og den lavede strøm direkte på ledningen. Der var vagt på dag og nat, til der blev bygget et nyt elværk oppe i stationsbyen.

Møllen blev bygget op igen, men en etage mindre, og der blev kun opstillet en kværn, og derefter blev der ikke malet for fremmede.

Laurids Jepsen flyttede, og en ny bestyrer Th. Andersen, blev ansat og boede ved elværket i Nørregade. Søren B. Ernstsens passede nu stemmeverket og vandturbinen, der fortsat lavede strøm til byen. Der var telefonisk kontakt med værket med en direkte linie. For pasningen havde S. B. Ernstsens fri maling af korn og 500 kr.

Søren B. Ernstsens dør i 1936 og enken Klara Ernstsens fortsætter på gården med bestyrer Peder Larsen, som sammen med forkarlen og to yngre karle skulle forestå driften. Klara Ernstsens og Peder Larsen bliver gift i 1939.

I december måned 1957 brændte møllen igen. Alt indenfor de tykke mure brændte. Også denne gang reddedes stuehuset, der havde en jerndør fra møllen til stuehusets loft. Møllen blev bygget op igen en etage lavere, nu i samme højde som stuehuset. Stadig var der adgang gennem møllen til stuehusets loft. El-produktionen fortsattes.

I 1964 sælges jord fra til det nystartede dambrug, som etableredes af Peder Larsen og svigersønnen Chr. Christensen som et interessentselskab.

På Møllegården sættes malkekøerne ud og der købes kødkvæg ind. Der bliver bygget en løsdriftstald øst for laden til ammekøer og kalve. Racen er Charolais.

Der er nu 1 karl og 1 pige på gården.

I 1973 indgås aftale om sameje af Møllegården. Peder Larsen og hustru Klara Larsen køber huset Nørregade 99 i Gørding og sælger halvparten af Møllegården til datter og svigersøn – Dagny og Chr. Christensen.

Møllegården I/S og Gørding Mølles Dambrug I/S drives som to selvstændige selskaber.

Peder Larsen passer den daglige drift på gården og Chr. Christensen passer dambruget.

På gården er Charolaiskøer og –kalve samt en svinebesætning.

I marts 1975 brænder stuehuset, som står tomt inden en påtænkt restaurering, men møllehuset brændte heldigvis ikke. Der bygges et nyt stuehus i den sydlige del af haven, hvorefter Chr. Christensen flytter til gården.

Ammekøerne og kalvene sælges i 1978. Nu er der kun svinebesætningen og planteavl tilbage.

I 1982 dør Peder Larsen og enken Klara Larsen sælger sin andel af Møllegården til Dagny og Chr. Christensen., og sin andel i Gørding Mølles Dambrug til Dagny og Chr. Christensens søn, Peder Brandt Kristensen, som så driver dambruget videre i sameje med faderen.

I 1989 blev kostalden revet ned, maskinhus og en del af svinestalden i forbindelse med bygning af nyt rensningsanlæg på dambruget.

Resten af svinestalden indrettes til fåreavl og værksted.

I 1995 købtes møllehuset, garagerne og længen til fårehold samt et areal langs dambruget i øst af Dambruget, og Møllegården sælges den 11. maj 1995 til Peder Brandt Kristensen og hustru Anne-Marie Kristensen.

Den 20. april 1998 overtog Peder Brandt Kristensen dambruget.

Arealet omfatter nu 60 ha ager og eng, 10 ha med dambrug og 2? ha skov.”

Som noget ganske særligt, så nåede Klara Larsen at se sine tre børn holde guldbryllup.

Gørding Elektricitetsværk.PRIVATE

I 1905 stiftedes Gørding Elektricitetsværk som et andelsværk, og samme år, den 22. december, underskrives skøde på et stykke jord beliggende ved jernbanen, til brug for opførelse af en el-bygning. Købesummen blev 250 kr., og sælger var købmand Hans Skou Jensen. Den opførte bygning står endnu, dog minus skorstenen (Nørregade 2b). Drivkraften var en kulbaseret dampmaskine, og forsyningsområdet var stationsbyen.

Et andet privat værk blev bygget året efter af møller L. M. Lauridsen på Møllegården, hvor man udnyttede vandkraften fra åen. Strømmen herfra blev brugt i "Gl. Gørding By".

Ifølge gamle kassebøger fra Møllen fremgår det:

Året 1906 istandsættes frislusen for 140 kr.

Året 1907 anlægges elektrisk værk uden ledning til byen for 6.200 kr.

Installering på gården af 80 lamper foruden kost og logi til 2 mand i 2 måneder 650 kr. Lysekroner for 115 kr. og pærer for 50 kr. Ny 4 hk. elektromotor 500 kr.

Økonomien i stationsværket kunne ikke hænge sammen, og man begyndte allerede i 1908 at overveje, om man eventuelt kunne sælge værket til L. M. Lauridsen.

Gørding Vandmølle.

Ifølge bogen Vandmøller i Ribe Amt:

Gørding Vandmølle ligger ca. 650 m øst for Gørding bro. Åens vand ledes ca. 230 m øst for møllen i en inddæmmede rende i dalens sydside. Hvis vandstanden i åen stiger, løber en del af vandet over en jemtærskel, der fungerer som frisluse. Der er desuden en anden frisluse med stigbord. Friløbet er rettet ud og ligger langs dalens nordside. Faldet ved møllen er ca. 2,3-2,4m. Der er altid vand nok. Vandkraften udnyttes ved hjælp af en 25 HK turbine, der går uafbrudt; den driver en dynamo, der sender strøm til elektricitetsværket i Gørding. Turbinen har i året 1939 produceret 72.000KWt., maskinerne 67.000KWt. Værket forsyner Gørding Stationsby og landsby. Ledningsnettet når ca. 5 km ud. Der var 1939 375 forbrugere af lys med i alt 3500 lampesteder. Af kraftforbrugere var der 50 med i alt 300 HK i motorer. Der er desuden på møllen en grovkværn, der dog udelukkende maler for gården, ca. 3-400 tdr. om året. der er 80 tdr. land til gården. - Mølleriet ophørte efter møllens brand 1931.

Der var også en tid bageri og mejeri på gården.

L. M. Lauridsen producerer fortsat strøm efter at være tilbudt at købe værket i byen.

I 1919 sælger han møllen med vandkraft, samt alt elproduktionsudstyr til Andelselskabet Gørding Elektricitetsværk

Kilder: Træk af Gørding sogns historie, bind 2. Protokoller fra arkivet i Gørding.



Gørding Møllegård og Dambrug 1991.

En fortsat men forhåbenlig ikke afsluttet fortælling:

Dansk bondehistorie i 6-7 slægtsled

Af dr. phil. Erik Helmer Pedersen.

Første kapitel i denne ultrakorte historie om moderne dansk landbrug standsede ved det 3. tænkte generationsskifte i 1898. Her overtog vor oldefader styret og oplevede da i sit 30-årige virke både en erhvervsfaglig fremgang uden lige og en erhvervspolitisk opbremsning, der ikke skulle blive den sidste.

Dansk landbrug har mange mærkedage i sin kalender, men fejrer dem sjældent. Dagen for Stavnsbåndsløsningen 20. juni 1788 siger næppe en historieløs generation noget videre og 7. august 1914 slet intet. Det er ellers den dag, hvor rigsdagen under indtryk af verdenskrigens udbrud 1. august gav den radikale Zahle-regering bemyndigelse til at regulere produktion og afsætning. Det erhvervsfaglige arbejdsprincip blev da konfronteret med et erhvervspolitisk styringsprincip, hvor statsmagten sad i kuskesædet.

Op til 1914 oplevede den tids landmænd en eksempelløs fremgang på alle leder og kanter. Landbruget var da hovederhvervet med 88 % af den samlede eksportværdi, og broderparten gik til England. Tyskland aftog heste, lidt slagtekvæg og smør, og det var det. Husmændene var blevet en faktor af en vis betydning, fordi andelsmejerier og -slagterier forædlede deres husdyrproduktion. I øvrigt handlede andelsbevægelsen nu med grovvarer som korn og foderstoffer samt cement og kul. Andelspioneren Anders Nielsen fik desuden oprettet en andelsbank og var hovedmanden bag lurmærkets gradvise indførelse 1901-06 som dansk kvalitetsmærke.

Da kom krigen i 1914. Med 7. augustloven som basis indførtes hurtigt maksimalpriser på rug og hvede, senere fulgt op af såkaldte "kornordninger" i form af tvangsaflevering af indhøstet brødkorn til nærmere fastsatte priser. Salget af animalske landbrugsvarer centraliseredes gennem officieuse afsætningsudvalg, der på regeringens vegne snildeligt skulle håndtere vort største udenrigspolitiske aktiv, landbrugseksporten. Først skulle de danske forbrugere tilgodeses, dernæst de to indbyrdes krigende grupper, englænderne og tyskerne. Førstnævnte var traditionelt vore vigtigste kunder, men tyskerne betalte bedst, og fik (=tog) broderparten gennem den sømilitære trussel fra u-bådskrigen 1917.

Da krigen først var forbi, havde Australien og New Zealand kilet sig voldsomt ind på vort britiske smørmarked. Markedet i et besejret Tyskland holdt ikke i længden, og først et godt stykke op i 1920'erne var markedssituationen så nogenlunde stabiliseret. Flæskeeksporten overgik dog allerede 1923 førkrigniveauet, og svineproduktionen blev i det hele taget 1920'ernes største aktiv. Med den senere landbrugs- og statsminister Thomas Madsen-Mygdal som drivende kraft var landbruget vendt tilbage til det liberale produktions- og afsætningsprincip. De landbrugsledere, der som Anders Nielsen og hans kronprins, mejeriforeningernes Niels Porse, havde lænet sig for meget op ad krigsårenes reguleringspolitik, faldt dermed i unåde, og Andelsbanken fulgte med i faldet 1925. Tvangsudstyknings af herregårdsjord til statshusmandsbrug, "Jordlovene af 1919", blev hurtigt forladt igen,

da Madsen-Mygdal blev landbrugsminister 1920-24 efter at have været det nyoprettede centralorgan, Landbrugsraadet af 1919's første præsident.

Ved næste generationsskifte i 1928 overtog vor bedstefars generation et landbrugserhverv under kraftig ekspansion. Landbrugsfagligt havde tyverne bragt mange fremskridt både inden for markbrug og husdyrhold. Kunstgødningen vandt for alvor frem, da det viste sig, at kvælstofgødninger rundt regnet gav dobbelt igen. De lave kornpriser forbedrede husdyrproduktionens rentabilitet, men skabte international uro i landmandskredse, især tyske. Kvæg- og hesteeksporten til Tyskland løb derfor 1920-30 ud i stigende vanskeligheder, som i 1931 førte til markedets sammenbrud og dermed svære vanskeligheder for dansk eksport. Inden situationen her var blevet så nogenlunde stabiliseret, brød England gradvist med sine frihandelstraditioner og indførte februar 1931 en 10% værditold på mejeriprodukter, æg mv., og i november fulgte en kvotaordning for baconimporten, der for Danmarks vedkommende betød en reduktion på op mod 30%.

Nok kunne dansk landbrug i denne situation vente støtte fra sin regering, men ved valget i 1929 var Madsen-Mygdals venstre-regering erstattet af en socialdemokratisk-radikal alliance under Thorvald Stauning og med P. Munch som udenrigsminister. Ironisk nok var det den ellers så liberale Madsen-Mygdal, som i januar 1932 gav stødet til at få oprettet en valutacentral med hals- og håndsret over udenrigshandelen. I ly heraf fik den ellers så hårdt trængte danske industri næsten monopol på hjemmemarkedet, medens afsætningsudvalgene fra krigens dage genopstod i udvidet skikkelse, suppleret med en regulering af svineproduktionen gennem et toprissystem, "svinekort". Husmændene fik som ventet en fortrinsstilling. Inden da havde Husmandsforeningerne i 1932 brudt med 13 års boykot af Landbrugsraadet og var blevet fuldgældigt medlem – på Landhusholdningsselskabets bekostning. Landbrugets ledende skikkelse blev nu landstingsmand H. Hauch, Venstre, som evnede den kunst både at holde oprørsorganisationen "LS", Landbrugernes sammenslutning, uden for reel indflydelse og samtidig befæste samarbejdet med Husmandsforeningerne og regeringen.

I denne situation skrinlagde Socialdemokratiet sine aktuelle planer om at forcere Danmarks forvandling til et industriland ved bl.a. at rationalisere landbrugsstrukturen. Dermed fik det traditionelle, hestetrukne landbrug 20 års respit, fordi en ny verdenskrig 1. september 1939 igen understregede landbrugets hovedrolle i landets forsyning og økonomiske overlevelsessevne. Den 9. april 1940 gjorde Hitlers Tyskland sig imidlertid til hovedaftager af danske landbrugsvarer ved at besætte os. Betalingen var for en del tyske råvarer, kul og industrivarer, resten kunne vi hæve på egen regning i Nationalbanken.

Danmarks rolle som tvangsleverandør til den tyske værnemagt har været et omstridt anliggende blandt moderne historikere. Hvorledes nu end det politisk-ideologisk højtprofilerede regnskab skal opstilles og vurderes, lykkedes det at

bjerg landet så nogenlunde helskindet gennem krigstidens forsyningsvanskeligheder. Det gav desuden landmændene gode forrentningsprocenter efter tredivernes vanskeligheder. Til gengæld betød efterkrigsårene modgang på så at sige alle fronter. Det internationale marked for landbrugsvarer lod sig ikke genoprette i et krigshæret Europa. Vort traditionelle hovedmarked fra førkrigstidens dage, England, arbejdede nu med to-sidede overenskomster, dvs. beskedne mængder til beskedne priser, og da Vesttyskland i 1949 atter stod på egne ben, arbejdede det sig gradvist frem mod et lukket markeds-system inden for det kontinentale Europa, toldunionen De Seks eller Fællesmarkedet En række vesteuropæiske lande med England i spidsen og med Danmark som deltager svarede igen med at oprette frihandelsområdet "De Syv" 1960. I denne situation brød dansk landbrug aldeles med fortiden. Markbruget og noget senere husdyrholdet blev mekaniseret. Piger og karle forlod erhvervet i stort tal, snart fulgt til dørs af folk fra mindre brug, der nu ikke kunne svare regning. Ved landbrugsloven af 6. juni 1962 tillod man derfor sammenlægning af små ejendomme. De dårlige afsætningsmuligheder motiverede desuden forskellige former for udvidet landbrugsstøtte i forhold til efterkrigstidens ordninger. Støtte blev introduceret 1958, det år, hvor der atter i vor lille fortælling sker et generationsskifte.

Den nye generation røg 1960 ud i noget så usædvanligt som en landmandsstrejke, der resulterede i diverse støtteordninger, såsom "kotilskud". Dermed var vejen banet for de forskellige kompensationsystemer, der skulle holde landbruget oven vande, medens man ventede på, at Frankrig skulle opgive modstanden mod Englands indtræden i Fællesmarkedet. Det ville forhåbentlig ske i følge med Danmark, sagde landbrugets nye, stærke mand, venstremanden Anders Andersen. Frankrig gav i juli 1969 grønt lys for udvidelsen, og 2. oktober 1972 sagde de danske vælgere ja hertil. Imens var hundredvis af andelsmejerier og et antal andelsslakterier i løbet af 1960'erne blevet fusioneret til større produktionsenheder.

Markbruget tog på sin side hele tiden nye teknikker i anvendelse: kemisk bekæmpelse af ukrudt, nye kornsorter, enkims-roesåmaskiner og naturligvis titusindvis af traktorer. I husdyrbruget moderniseredes fodrings- og staldteknikken. De traditionelle husdyracer skulle nu forbedres gennem krydsning, og dermed forsvandt nationale symboler som den røde ko og den hvide landracegris lige så stille ud af billedet.

Fællesmarkedet med dets indbyggede prisgarantier gav fra 1. februar 1973 landmændene den efterlyste fremtidssikring, men diverse udligningsordninger for bl.a. England skabte usikkerhed om prisniveauet. Dertil kom en international oliekrise, der for Danmarks vedkommende resulterede i en selvskabt krise med kronedevalueringer og enorme rentestigninger til følge. Landbruget blev derigennem parthaver i en række politiske forlig i 1980'ernes begyndelse. På trods af alle disse vanskeligheder fik man tid og kræfter til at opbygge nye markeder, bl.a. i Japan.

Da Poul Schlüter med sin borgerlige firkløverregering overtog styret i 1984, lysnede det lidt for et gældsplaget landbrug, men snart opstod nye problemer i form af diverse "handlingsplaner" mod miljøskadende overgødsning. Endvidere forsøgte EF/EU i slutningen af 1980'erne at reducere landbrugsstøtten og -produktionen gennem diverse prisreduktioner, medansvarsafgifter og braklægningsordninger.

Heldigvis var de optimistiske toner dominerende, da man i 1988 fejrede 200-året for Stavnsbåndsløsningen. Der var endda overskud til at få publiceret et 4-binds værk om Det danske landbrugs historie. Kommer der mon et nyt storværk ved 250-års jubilæet i 2038, eller er da et dansk landbrug en saga blot?

Siden sidste generationsskifte i 1988 er der sket meget, som jeg ikke rigtig har styr på, sådan rent historisk betragtet. Med sagkyndig assistance fra Henning Ventzelsen, Fødevarøkonomisk Institut ved Landbohøjskolen har det dog været muligt at få tilvejebragt nogle af de vigtigste data om landbrugets strukturudvikling i perioden ca. 1970-2004. Tallet på landbrugsdrifter over 5 ha gået ned fra ca. 125.000 i 1970 til 44.000 i 2004, og deraf er de 18.000 heltidsbedrifter. De 3.000 af disse havde søer og 7.000 malkekøer, resten slagterisvin. Antallet af de to bedriftsformer er faldet i samme takt som bedrifterne.

Fra begyndelsen af 1990'erne eller i hundredåret for svineproduktionens gennembrud er der sket en koncentration på stadig større bedrifter. I 2004 har sobedrifter med over 100 søer 60% af bestanden, for malkekobesætninger med over 100 køer er andelen 58%. Nøgleordet for en bedre økonomi er investering i moderne teknologi og dermed omkostningsbesparende tiltag, ellers kan man godt dreje nøglen om. Overskuddet i landbruget udgøres stort set af den årlige EU-støtte på 9-10 mia. kr., påpeger Henning Ventzelsen.

I mellemtiden er driftige, danske landmænd "udvandret" til vore østlige nabolande, ikke mindst Polen og Rusland for der at tage rigtig fat på dansk manér, akkurat som man gjorde det for 4-5 generationer siden, ja endda senere i USA, Canada, Argentina, Australien og New Zealand. I Mellemkrigstiden var danske landmænd meget aktive i Litauen, og da oprørtes mange af de tilbageblevne over den mulige konkurrence, de udvandrede sikkert ville påføre dem på længere sigt. Den dengang så lovende udvikling blev imidlertid brutalt knust af de to diktatorer, Hitler og Stalin med deres altødelæggende millionhære.

Da vor historie indledtes i 1830'erne, stod bondelandbruget ved begyndelsen til en eventyrlig udvikling. Over 6-7 generationer rullede de produktionsstæppet ud over det danske landskab, byggede titusindvis af moderne ejendomme og tilvejebragte en eksportproduktion, der gjorde Danmark til det eneste land, som moderniserede samfundet på basis af en landbrugsøkonomi. Nu rulles tæppet gradvist tilbage, og frem springer lynen og ukrudtet. I kampen mod disse konkurrenter til korn, græs og roer er nedlagt ufatteligt mange arbejdstimer. Skjern å duver sig nu frem i bløde kruseduller som i tiden før Dalgas, og engene med eller uden storke er garanteret våde på de kanter.

Hænger historien da sammen over en strækning på 175 år? Det må enhver afgøre med sig selv. Historikerne har ikke patent på historien, og mit votum herom står for egen regning. Jeg mener fortsat, at der en lang og ubrydelig linje i udviklingen. Bonden i 1830'erne og svineproducenten i dagens Danmark står begge med et økonomisk ansvar, som i begge tidsafsnit har været byrdefuldt at bære alene. Så længe man dog kan se sig selv og sin gerning i et langt, historisk perspektiv, vil fortællingen om det danske landbrug have en fremtid for sig.

Adresseændringer

bedes meddelt foreningens sekretær:

Inger M. Hansen

Svalevej 13,

4440 Mørkøv

Tlf. 59 27 59 77

Om at gemme

Af Jens M. Riis, Glamsbjerg.

Dette indlæg er egentlig forårsaget af en frugtbar samtale med slægtsgårdsarkivets formand, Anne Lis Ladefoged, ved årsmødet om emnet at gemme. Emnet kan egentlig opdeles i 2 afsnit, nemlig:

- lidt om den traditionelle "gemning" og
- så om en mere moderne form.

Den traditionelle

De fleste af os – måske særlig slægtsgårdsfolk – lider vel af en "gemmedille" – "man kan jo altid få brug for det". Med tiden kan gemmeriet blive til ganske meget. Om ikke før, så opdager man det, når man skal flytte.

Så er det, man skal til at passe på. Jeg tænker ikke mindst på gamle historiske papirer, biografier, avisudklip, festsange m. m. om både en selv og familiemedlemmer. Dertil ikke at forglemme fotografier og tilsvarende.

Man har 3 muligheder:

- smide det hele ud, hvilket vil være en stor skam.
- putte det hele i kasser og så lade efterkommerne ordne det, hvilket er besværligt for sidstnævnte.
- selv foretage det fornødne med sortering, registrering, ordne i mapper, kuverter, skrive lidt forklarende tekst til og så husk endelig at skrive navne og data på fotografi-erne.

Allerede her kan det være fornuftig at tage stilling til, hvad der til sin tid skal gøres med nævnte materiale og hvem, der skal tage sig af det.

Det er alt sammen op til den enkelte sammen med sin familie at afgøre, hvad der skal gøres. Med mit kendskab til arkivfolk, så er det værste, de næsten kan komme ud for, nemlig fra et bo at få en kasse/kassevis af måske værdifuldt, men usorteret og ikke ordnet materiale.

Jeg har dermed allerede antydnet, at jeg går ind for ovennævnte 3. løsning.

Hvad gør man så:

- man lægger en slagplan – medinddrager andre familiemedlemmer, det må gerne tage tid – det indvinder man hurtig senere i processen.
- fortager en grovsortering af sit materiale efter nogle hovedemner som f. x. gård, familie, andre erhverv, beskæftigelse m.m.
- derefter en finsortering – måske kronologisk – og skriver sedler med supplerende oplysninger, som påhæftes.
- til slut sætter man i mapper og putter i kuverter, sætter etiketter på.
- laver en samlet oversigt over, hvad der er, og hvordan det er ordnet.

Man bør nemlig hele tiden under arbejdet have for øje, at andre, som overtager materialet, har mulighed for at forstå og finde ud af det.

Det kan også være klogt, at rådføre sig med en kompetent medarbejder fra det lokalhistoriske arkiv subsidiært slægtsgårdsarkivet.

Nogle vil, måske inden de er nået hertil i læsningen, spørge sig selv: "Har mine efterladenskaber da nogen interesse?" Svaret vil for de fleste være et stort "Ja!" Nok først og fremmest for ens familie – og om ikke i første omgang – så i en senere runde – for ens sogn og lokalområde.

Så det er bare om at komme i gang. Husk, man skal gøre det, mens man kan.

Den moderne

Ny muligheder – måske lidt uprøvede for mange – er kommen til. Tænk på videokameraet. Her er det faktisk muligt at optage levende billeder eller med andre ord gemme det levende liv. Det kan oven i købet lade sig gøre at indlægge tale.

Tænk på, at sådan en video optaget i det herrens år 2006 kan gemmes, og så kan oldebørn m. fl. om 25-50 år se, hvordan deres forfædre levede og boede, samt hvordan deres omgivelser i øvrigt var. Dertil med tale på.

Det er en næsten forjættende tanke.

Her vil nogle næsten straks stå af og sige: "Ja – al den teknik – den kan vi ikke styre". Det kan måske nok være, men jeg er sikker på, at det kan vore børnebørn. Det er muligt, at de ikke har disse såkaldte nymodens ting, men de er skafbare også indenfor rimelige priser. Det behøver derfor slet ikke at være nødvendigt med dyr professionel hjælp.

Hvad gør man så, hvis man beslutter sig for, at vi skal have optaget en video eller en DVD om vor gård, mark, hus, stuer og have:

- man sikre sig fornøden teknisk bistand fra familien eller bekendte, som magter den tekniske opgave eller kan komme til det.
- den fornødne tekniske apparatur, d.v.s. et videokamera, hvortil der er indtalmulighed. Så skal man selvfølgelig disponere over et TV samt video- og eller DVD afspiller.
- så lægger man en slagplan eller for at bruge et moderne udtryk; man laver en drejebog for, hvad der skal filmes og hvornår – f. x. hvilke årstider.
- forbered indtaling – her er der flere ting at tage højde for:
 - hvem skal gøre det – der kan udmærket være flere om det.
 - for at have lidt system i tingene er det godt med en stikordsliste.
 - når man indtaler, skal man "være sig selv" og bruge sine daglige ord og vendinger.
- så er det ellers bare om at komme i gang. Det er ikke sikkert man er tilfreds med første udgave, men så prøv igen. Det gamle ord, at øvelse gør mester, gælder også her.

Hvis man hellere vil, så er der en lidt anden mulighed: Her filmer man i første omgang bare løs uden indtaling. Derefter "klipper" man, redigere eller flytter rundt i råbåndets materiale, til man synes, at nu har vi en færdig film. Først derefter indlægger man tale og evt. underlægningsmusik på båndet: Begge metoder har for- og bagdele – men forsøg.

Til sidst er der spørgsmålet: skal min film opbevares på videobånd eller på DVD? Svaret er nok det sidste: det er mest fremtidssikret, og det fylder også mindst.

Sluttelig kan vi anføre: min hustru og jeg har selv prøvet, og vi har absolut ikke de store tekniske færdigheder. Det gik, og det har været spændende.

God fornøjelse!

NB. Et sådant arbejde er da for resten i god overensstemmelse med Slægtsgårdsforeningens motto: Lær af fortiden – lev i nutiden – virk for fremtiden

Nyt fra kredsene

Midtjysk Kreds

Lørdag den 28. oktober var Midtjysk Kreds på besøg på Fur Bryghus med 20 deltagere, hvilket er maksimum for, hvad man tillader for hvert besøg. Bryghuset ligger på øens nordvestlige spids, Knuden, og er indrettet i en tidligere molersfabrik. Indretningen er foretaget på en ret enestående måde med moderne fliser næsten overalt, så bygningen, en smuk rød træbygning fra 1926, virker ren og hygiejnisk. Den er nænsomt restaureret med pietetsfølelse for de gamle håndværkstraditioner.

Foruden bryggeriet er der indrettet restaurant i huset. Ved modtagelsen fik vi først slukket tørsten med et glas øl af eget valg, og efter at guiden, omhyggeligt i over en time, havde stået for rundvisningen, der også omfattede forevisning af nogle af ejerens antikke biler, blev der igen serveret øl til alles tilfredshed.

Furbesøget sluttede af på Fægekroen, hvor der blev serveret kaffe. Her underholdt tidligere gårdejer Holger Lundgaard med fortællinger fra øen.

Ejgil Overby.

Århus Amtskreds

Den 25. oktober afholdtes ordinær generalforsamling på Gl. Estrup. Næstformand Jørgen Katholm valgtes til dirigent. Og formanden, Anne Lis Ladefoged, aflagde beretning. Da Anne Lis Ladefoged også er formand for Arkivudvalget havde hun også noget at berette, bl. a. om den da, da der var åbent hus på Gl. Estrup med 110 besøg på arkivet.

Der var genvalg til Hans Alrøe, Niels Thybo og Anne Lis Ladefoged. Henry Slemming ønskede ikke genvalg, og nyvalgt blev gårdejer Kristian Refshauge Foged, "Dybkærgård ved Rønede.

Formanden takkede Henry Slemming for det arbejde, som han gennem 37 år havde udført i bestyrelsen for Århus Amtskreds samt for sine mange år i hovedbestyrelsen og som formand for Arkivudvalget.

Allis og Henry Slemming fortsætter arbejdet i Slægtsgårdsarkivet hver onsdag.

Efter generalforsamlingen fortalte sognepræst Knuth S. N. Carlsson på en engageret måde om sin slægt på Bornholm. Der blev fortalt om livet og opvæksten, om årene derefter og enkelte plevelser som præst i Rimsø.

Vi var 27 deltagere, der havde en dejlig aften.

Efterfølgende har bestyrelsen konstitueret sig med Anne Lis Ladefoged som formand og Jørgen Katholm som næstformand. De øvrige bestyrelsesmedlemmer er Jørgen Schmidt, Niels Thybo, Kristian Refshauge Foged, Otto Petersen og Hans Alrøe.

Anne Lis Ladefoged.

Vejle Amtskreds

Efterårsmøde med generalforsamling blev afholdt 28. november 2006 på Bygholm Landbrugsskole. Der var 22 deltagere.

Gdr., borgmester Ejgil W. Rasmussen, Yding ved Gedved fortalte om "Livet som bonde og borgmester"

En lang politisk karriere som almindeligt kommunalbestyrelsesmedlem, senere mangeårig borgmester i Gedved kommune, formand for kommuneforeningen i Vejle Amt og til slut 4 år som formand for Kommunernes Landsforening. Et aktivt politisk liv, som slutter nu ved den nye kommunale strukturreforms start 1. januar 2007.

En meget levende fortælling med mange anekdoter og oplevelser fra de "bonede" gulve.

Efter kaffen blev der afholdt generalforsamling:

Jens Jacob Jacobsen blev valgt som dirigent.

Formanden Niels Chr. Jørgensen, aflagde beretning om de aktiviteter, der har været i året 2006. bl.a. kredsens medvirken som vært for Slægtsgårdsforeningens årsmøde sidst i maj, da det blev afviklet i kredsens område.

Endvidere orienterede formanden om de ændringer, der se sket i hovedbestyrelsen.

Til bestyrelsen blev genvalgt: L. Chr. Lauersen, Give og Jørgen Ziska, Bjert.

Nyvalgt blev: Helle Pedersen, "Rugstedgård", Vejle og Laurits Vind, "Rosengården" Pjedsted.

Forårsmøde mandag den 19. marts. Vi besøger Give Museum kl.14.

Niels Christian Jørgensen.

Fynskredsen

Mandag den 9. oktober samledes 51 medlemmer på Landbo Fyn i Vissenbjerg, hvorefter turen gik til Horsens til Danish Crown s nye slagteri.

Vi så et af verdens største og mest moderne slagteri. 3 guider viste og fortalte os om en arbejdsdag fra modtagelse af grisen, slagtning, til den køres ud i pakker.

Forholdene på det nye slagteri er et stort spring fremad for både mennesker og dyr. Der er markant færre tunge løft end hidtil på grund af automatisering og IT styring. Efter 2 timers rundvisning blev der serveret smørrebrød og kaffe. Et interessant besøg.

Karen Jacobsen

Vestsjællandskredsen

Kredsen afholder **vintermøde med generalforsamling tirsdag den 16. januar kl. 14.00** på Høng Landbrugsskole. Efter kaffen fortæller gårdejer og mangeårigt byrådsmedlem i Kalundborg Lars Pedersen, Røsnæs. Han foredrag hedder: "Hvorfor nu det?"

Vagn Juel Jørgensen.

Sjælland Syd

Højskoledagen den 4. november samlede 65 deltagere på Hindholm Socialpædagogiske Seminarium ved Fuglebjerg.

Efter morgenkaffen fortalte rektor Johny Lauritsen om seminariet, der har 600 elever, 40 ansatte og en årlig omsætning på mere end 25 mio. kr. (Læs mere i blad nr. 384 side 11.)

Derefter holdt gårdejer, byrådsmedlem og rejsearrangør Elmer Jacobsen, Agerup et lysbilledforedrag om Australien og Tasmanien, hvor han kom første gang i 1977 som ung landmand og stadig kommer hos sine bekendte fra dengang med rejsedeltagere.

Efter en fortræffelig frokost, var der sangtime med Jytte og Poul Bech-Willumsen, Brandelev. Fruen akkompagnerede på harmonika og hendes mand sang ind imellem solo.

Efter kaffepausen fortalte journalist ved regionalradioen i Næstved, Peter Sten, Lundby om sit arbejde og om personer han havde mødt. Det var en meget vellykket højskoledag.

Solvejg Holtet-Kristiansen.

Nordsjællandskredsen

Generalforsamlingen afholdes den 17. januar kl. 19.30 på Skævinge Kro. Efter kaffen fortæller økonomikonsulent Kurt Christensen fra Nordsjællands Landboforening/Agrovi om mulighederne for at drive landbrug i hovedstadsregionen.

Jens Brogaard Jensen

Lolland-Falsterkredsen

En sensommertur den 24. september begyndte ved Marrebæk Pumpestation. Efter en god besigtigelse af pumpestationen, gik turen under ledelse af Kjeld Hemmingsen langs kanalerne der er tilsluttet pumpestationen. Arealet er samtidig reservat.

Eftermiddagskaffen blev indtaget på åben mark.

Fra Pumpestationen kørte vi til slægtsgården "Boesminde", hvor der drives Bed & Breakfast. Vi så også den private samling af veteranbiler.

Turen sluttede med et godt måltid på Larsens Plads i Marienlyst.

Der deltog 40 medlemmer.

Mogens Høge Hansen.

Returadresse:

Inger M. Hansen,
Svalevej 13,
4440 Mørkøv



B

PP

DANMARK

Julehjertet

Vi pynter ude og inde med julens symboler, hvor af de mest udbredte er stjernen og hjertet.

Men med julens indkøbsræs burde det mest udbredte symbol være kræmmerhuset, men det bruges trods alt kun på juletræet!

Stjernen, der hænger i gadens granguirlander og ses øverst i juletræet, symboliserer troen, gudsforholdet, mens hjertet er symbolet på forholdet mellem mennesker.

Det bibelske menneskesyn er præget af enheden mellem det sjælelige og det legemlige. Derfor er hjertet bærer ikke blot af det fysiske liv, men også af det åndelige liv.

Hjertet er hos Paulus sæde for troen og tvivlen.

Karakteristisk for enheden i det bibelske menneskesyn er det, at både Moses og Paulus kan sige: "Ordet er dig nær, i din mund og dit hjerte!"

Moses mener, at Ordet er loven, mens Paulus mener, at Ordet er evangeliet.



Hjertet er blevet en international betegnelse for kærlighed og forelskelse.

Hjertet indtager en central plads i julens symbolsprog. Det er dog først i slutningen af 1800-tallet, at man er begyndt at flette de kulørte hjerter med hank, der kunne bruges som kurv til godter på juletræet.

Hvem der har udviklet de flotte flettede hjerter, der i dag udføres i mange flotte mønstre, kan ikke fastslås, men det er bemærkelsesværdigt, at det ældste kendte flettede hjerte er fremstillet af H. C. Andersen.

Ligesom H. C. Andersen lavede mange papirklip, har han også lavet det ældste bevarede flette hjerte, fremstillet af to slags glanspapir, der stammer fra 1861. Han lavede det til H. C. Ørstedes datter Mathilde, som han var forelsket i. Dette flettede hjerte findes i H. C. Andersens hus i Odense. H. C. Andersens hjerte var skabt af grønt og rødt papir.

Julen er hjerternes fest. - Glædelig fest.

OGN

Slægtgårdsrejsen 2007

Slægtgårdsrejsen 2007 går til ÅLANDSØERNE i dagene 8. - 14. juli.
Pris ca. 5.200 kr. - Udførligt program i februarnummeret 2007.